

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oknanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

O slovenskih šolah na Štajerskem.

(V dež. zboru v Gradcu govoril poslanec dr. Serbec.)
(Konec.)

V popolnoma slovenskih kmetskih občinah morajo biti šole povsem drugačne, kakor v mestih in trgih, kjer bivajo Nemci in Slovenci. Ustanavljati samonemške in samo-slovenske šole v tako majnih krajih pa je tako gledé troškov kakor v vseh drugih ozirih ponesrečeno podjetje. S to ločitvijo se otrokom obeh narodnostij vzame prilika, naučiti se drugega jezika, in škodo imajo prav ti otroci. Ko bi imeli škodo samo nemški otroci, ne bi imel pravice, razpravljati o tej stvari, a ker jo bodo tudi slovenski otroci imeli, smem gotovo o tem govoriti.

Če pravi gosp. dr. Starkel, da se naj nemški otroci na Spodnjem Štajerskem učé slovenskega jezika, zakaj se potem tako unema za čistonemške šole v tako majnih krajih? Če se pa celo vladni služabnik za take nemške šole poganja, potem moram izreči le svoje obžalovanje in pristaviti, da se z ustanavljanjem takih, po narodnosti ločenih šol v tako malih krajih mimo vse druge škode za vse šolarje tudi razpor poveča in otežuje narodoma izhajanje. Tega bi pa vladni služabnik vendar ne smel pospeševati.

S prekrizanimi rokami gledamo, da si na pr. v Celju nekateri nemški roditelji prizadevajo ovirati svoje otroke gledé učenja slovenskega jezika in da je v mnogih nemških rodovinah poslom prepovedano, govoriti z otroci slovenski. To je stvar nemških roditeljev in mi se v to nimamo utikati.

Če pa postanejo ti otroci zdravniki, pravniki in se hočejo k nam vrniti, pa ne najdejo kruha, ker ne znajo slovenskega jezika, potem tega tudi nimamo obžalovati. Mi ne branimo nikomur, da si po svojem kroju pomaga k sreči, ko bi le mi mogli vedno po svojem kroju živeti; in ko bi se našim otrokom gledé gojenja materinščine dalo to, kar imamo tirjati po osnovnih zakonih, bi bili povsem zadovoljni.

Jako osupnilo me je to, kar je g. dr. Starkel povedal o vzgoji »nemško mislečih« učiteljev. Vzgoja odpadnikov, da bi poučevali nemške otroke, je nevarna stvar. Gospoda moja! Take učitelje, ki se odvrnejo od svojega naroda, vam drage volje prepuščamo. (Dobro!) Tisti, ki zataji svojo narodnost, ni nič vreden človek in nima značaja! (Prav res!) Obžalujem Vas, če mislite, da bodo taki ljudje dobri vzgojevalci Vaših otrok. Kdor se ne zaveda svoje narodnosti, kdor svojo narodnost zataji, gotovo ni dober vzgojevalec.

Če si hočete vzgojiti odpadnike, ne boste pritegnili dobrih ljudij k sebi, in na vaših otrokih bi se maščevalo, ako bi jih takim ljudem prepustili. Rekli bodo, da je brezznačajan človek, in če bodo zasledovali

njegovo življenje, spoznali bodo skoro vedno, da je pri njem tudi v drugih ozirih marsikaj gnilega. Tega nisem samo jaz opazil, resničnost te trditve je pri nas splošno znana. Ne odobrite torej takih receptov, po katerih naj se iz slovenskih otrok vzgoje take vrste »nemško mislečih« učiteljev.

Kar se tiče predlogov g. dr. Starkelja, tako ne verujem, da bi se kdaj izvršili. »Nemške šolske občine« — »slovenske šolske občine« — takih pojmov ne pozna zakon. Kak red bi bil to! Šolske občine so krajne šolske občine in se ne morejo ločiti po narodnosti.

Samo po sebi je umevno, da bodemo — moji somišljeniki in jaz — glasovali proti temu predlogu. Na jedni strani bi bil želel, da ni prišlo do te razprave, katere mi nismo pouzročili, na drugi strani pa ne obžalujem, da sem opozoril na nekatere stvari, ki mnogim morda niso bile znane. Učiteljstvo ne pridobi pri renegatih ničesar in ni po njih nikdar nič pridobilo. (Dobro klič! Govorniku se čestita.)

Iz Gornje Radgone poročilo.

»Kmet kmeta«, tako je šlo od ust do ust pri zadnjih volitvah za okrajni zastop; to je bil bojni klic, s katerim so se podali tovariši Bauernvereinerja Wratschka k volitvam, da vržejo svoje gospode duhovnike in druge kmetom prijazne gospode, ki so izmed njih vrasli, sinove svojega naroda, iz okrajnega zastopa; in res izvolili so ti same kmete, namreč gospoda Wratschka, gospoda Buvirja, gospoda Andrieja, gospoda plem. Kodolitscha, gospoda Sprangerja, gospoda Steinbrenerja itd. — kaj ne, sami kmetje iz mesta Radgone? Počakaj, da so to kmetje, ne sme se tako glasno povedati, da ne slišijo v Radgoni. V Radgoni so to gospodje, in še kakšni; vsak izmed njih je, kakor je sam preverjen, več vreden, kakor deset kmetov in nekateri še več. Vidite, tako ste vendar izvolili same kmete, ker v vsakem teh gospodov tiči več kmetov; še veliki hasek imate, ker imate več zastopnikov, le preudariti se mora cela reč in od prave strani ogledati. Glejte, tako Vas Wratschko vendar ni speljal na limanice: »Kmet kmeta«!

Verjetno se mi dozdeva, da tiči v teh gospodih v vsakem po več kmetov, robati so zadosti in odurni; vendar mi ne gre v glavo, nismo-li se vendar nekoliko znorili ter z našim bojnim klicem »kmet kmeta« samo to dosegli, da smo si namesto naših gospodov, ki med nami bivajo, ki so iz našega ljudstva vrasli, ki so kri naše krvi, ki govorijo naš jezik, ki so naši gospodje, izvolili tuje gospode, ki ne bivajo med nami, ki so drugega rodu, ki ne znajo našega jezika, ki ne poznajo naših razmer, ki tudi nimajo in ne morejo imeti ka-